

Den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite
Møte mandag den 10. april 1961 kl. 10.

Møtet ble ledet av formannen, F i n n M o e .

Til stede var Borten, Bøyum, Løbak, Kjøs, Mellesmo, Finn Moe, Solheim, Reinsnes, Røiseland, Wikborg, Langhelle, Dahl, Bondevik, Hegna, Hønsvald, Hoel, Ingvaldsen, Vatnaland og Watnebryn.

Borten: Jeg vil bli byttet med hr. Borgen senere i møtet på grunn av møtekollisjon.

Formannen: Som det fremgår av innkallelsen, er komiteen innkalt for at vi skulle se om vi kunne ta stilling til den innstilling som foreligger fra militærkomiteen. Jeg gjør oppmerksom på hva der står i brevet fra Stortingets militærkomite at Stortinget besluttet 9. januar å sende St.meld. nr. 28 til militærkomiteen "som forelegger utkast til innstilling om avsnitt VI for den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite før endelig innstilling avgis." Det forstår jeg slik at vi må eventuelt avgi de uttalelser som vi ønsker, og så sende denne innstilling tilbake til militærkomiteen, som da avgir endelig innstilling. Men det er jo selvsagt at militærkomiteen på de premisser da ikke kan endre sin innstilling senere.

Før jeg gir ordet til andre, vil jeg gjerne gi ordet til hr. Oddmund Hoel, som har visse opplysninger å gi, som er av betydning for hele innstillingen.

Oddmund Hoel: Jeg forstår det er meningen at denne innstillingen skal avgis i dag, og jeg vil med en gang ha sagt at det er ikke meg imot. Jeg har noe på hjertet, men jeg vil få presisere med en gang at det ikke er min mening å forsinke saken. Jeg har imidlertid etter moden overveielse kommet til at jeg må endre min uttalelse i innstillingen, og må da selvfølgelig gjøre det kjent for den utvidede utenrikskomite, før militærkomiteen avgir endelig innstilling. Jeg har også fått stensilert opp den uttalelsen jeg vil ha inn i innstillingen før den endelig avgis, og skal få lov å dele den ut. Men la meg først få lov å begrunne dette.

Som formannen understreket, er det et utkast som i dag foreligger for den utvidede utenrikskomite, og den endelige innstilling skal avgis av militærkomiteen. Jeg er klar over at jeg er sent ute med dette. Jeg har for sikkerhets skyld undersøkt på kontoret hos hr. Gunstrøm og fått bekreftet at inntil innstillingen er endelig avgitt, har ethvert medlem høve til å endre sitt standpunkt og sin uttalelse. Men selv om jeg altså har den retten, kan jeg jo ikke annet enn beklage at jeg er så sent ute. Jeg ber det forstått og om mulig tilgitt.

Til min unnskyldning får det tjene at dette er en vanskelig og alvorlig sak. Til min unnskyldning får det videre tjene at militærkomiteen har hatt bare tre møter på dette viktige avsnitt om kjernefysiske våpen i forsvaret. For å være helt korrekt, må jeg si at det tredje møtet enten var ett som var oppdelt i flere, eller det var flere møter. Men bare tre dager har militærkomiteen vært samlet for å drøfte dette viktige

avsnittet, og det var før påske - jeg følte det i all fall slik - et temmelig sterkt press for å få innstillingen avgitt så fort som mulig.

Vel, det er mulig disse mine unnskyldninger ikke vil bli funnet gode nok av alle, det vil jeg ikke prosedere på. Men dette har i all fall ført til at jeg, som tidligere har tatt et greit og klart standpunkt i denne saken på grunnlag av min overbevisning, tøyet meg veldig langt under drøftingene i militærkomiteen og underhånden. Når jeg gjorde det, så var det i håp om at vi skulle kunne komme fram til en innstilling som kunne samle flest mulig, helst hele komiteen. Det mislyktes, og jeg må tilstå og bekjenne at jeg ikke har hatt god samvittighet i påsken for at jeg tøyet meg så langt som jeg gjorde. Jeg har en følelse av at jeg har tøyet meg for langt. Jeg kjenner det faktisk slik at jeg til en viss grad har gjort vold på min overbevisning, og det kan jeg ikke gjøre, og det er dette jeg nå ønsker å få rettet på før det er for sent.

Jeg har da i dag forsøkt å få tak i militærkomiteens formann for å varsle ham i det minste, men han har ikke vært å få tak i. Jeg har også bare fått høve til å nevne det ganske kort for min gruppes formann, hr. Røiseland, så dette kommer altså helt og fullt som min personlige uttalelse.

Men la meg få si, før jeg deler om denne min uttalelse, det som jeg startet med å si, at hvis det haster med å få avgitt innstillingen i dag, så skal det ikke stå på meg. Jeg er klar til i et eventuelt møte i militærkomiteen senere i dag å være med på å avgi den endelige innstilling. Men jeg har funnet det riktig og nødvendig å få stensilert opp denne uttalelsen, slik at den kan bli kjent ord til annet for den utvidede utenrikskomite, før denne tar fatt på sin behandling av saken.

Får jeg da lov til enda en gang å be om forståelse og tilgivelse hos den utvidede utenrikskomite for at jeg er ute med dette i siste liten, men det er min samvittighet, min overbevisning, som har gjort at jeg har funnet å måtte ta dette skrittet. La meg så til slutt få understreke enda en gang at dette står helt og fullt for min personlige regning. Gruppen står ikke bak det, partiet står ikke bak det. Det er jeg, som medlem av militærkomiteen, som er personlig ansvarlig for innholdet av dette.

Får jeg så be sekretær Nord dele om dette og å få gjenværende eksemplarer tilbake.

Wikborg: Hr. formann!

Hønsvald: Får vi lov å lese dette først?

Formannen: Medlemmene bør vel få lese dette først, det tror jeg er nokså vesentlig.

Wikborg: Jeg mener dette må gå tilbake til militærkomiteen, og at militærkomiteen må få se det før vi behandler saken.

Det som skal forelegges for denne komite, mener jeg er det endelige utkast fra militærkomiteen. Jeg forstår at det er samvittighetsgrunner som har tvunget hr. Hoel til det han nå har sagt og gjort. Jeg mener imidlertid at dette må gå tilbake til

militærkomiteen, for vi vet ikke hvordan dette vil influere på de andre medlemmer i militærkomiteen. Jeg mener det i og for seg er umulig for oss å ta dette til realitetsbehandling sånn som det foreligger i dag.

Kjøs: Jeg vil bare kort erklære meg helt enig i det hr. Wikborg har sagt.

Hønsvald: Hr. Wikborg sa at det er det endelige utkast fra militærkomiteen som denne komite skal behandle. Jeg har ikke forstått det slik.

Wikborg: Det må jo være det.

Hønsvald: Det som foreligger fra militærkomiteen, er et utkast til innstilling fra militærkomiteen. Dette utkast skal utenrikskomiteen få til uttalelse, så sendes uttalelsen tilbake, og så skal militærkomiteen avgi endelig innstilling. Sånn har jeg forstått det.

Wikborg: Da måtte det være riktig at hr. Hoel tok dette opp i militærkomiteen, når saken kommer tilbake herfra.

Hønsvald: Hr. Hoel har full adgang til å foreslå dette som en uttalelse i denne komiteen.

Borten: Det var snakket en del om den formelle fremgangsmåten sist. Det var litt uklart for så vidt for meg hvilken rollefordeling som skulle herske. Men jeg vil nok støtte dem som har ment det er riktig at dette nå går tilbake som sak til militærkomiteen, for nå foreligger det ikke ett utkast for oss, det foreligger to utkast.

Langhelle: Tre, det er tre fraksjoner.

Borten: Det er tre fraksjoner, men det foreligger to utkast nå. Nå foreligger dette, og vi vet ikke hvordan det vil influere på andres standpunkt det nye som nå kommer. Jeg mener at før vi sluttbehandler dette, må det tilbake til militærkomiteen, og jeg vil støtte dem som har sagt det.

Langhelle: Det er naturligvis riktig som det er sagt, at når saken kommer tilbake til militærkomiteen, har hr. Hoel anledning til å ta opp sitt forslag. Men jeg synes nok det er riktig at hr. Hoel legger dette fram allerede nå, slik at vi ikke skal behandle saken som om dette forslag ikke eksisterer eller kommer til å eksistere. Jeg mener det er helt riktig av hr. Hoel å legge det fram nå, selv om han først senere kommer til å ta det opp.

Watnebryn: Det må være en begrepsforvirring her. Det vi skal ta standpunkt til og uttale oss om, er et utkast til innstilling. Så skal vi avgi uttalelse om det, og så

går det tilbake til militærkomiteen, som avgir den endelige innstilling, men det er nokså på det rene at vi forutsetter at det ikke blir noen endring i innstillingen.

Men det er jo ikke spørsmål om en enstemmig innstilling, det er spørsmål om en innstilling, og innstillingen foreligger den. Hr. Hoels uttalelse er i tilfelle hans uttalelse, og endrer ikke noe på innstillingen. Jeg kan derfor ikke skjønne at det gjør noen som helst endring om hr. Hoel her tar opp et forslag på egne vegne. Er det her noen grunn til å anta at det vil forandre innstillingen?

Wikborg: Det vet vi ikke.

Watnebryn: Det er en helt teoretisk betraktning. Denne saken har vært diskutert i gruppene. Det er ingen grunn til å anta - jeg synes i all fall ikke det foreligger noen grunn til å anta det - at det at hr. Hoel her inntar et annet standpunkt enn det han før har hatt, endrer innstillingen, og det er ikke spørsmål om en enstemmig innstilling.

Ingvaldsen: Det blir litt meget formalprosedyre dette. Jeg har forstått denne saken slik at etter at militærkomiteen har arbeidet med saken og har fremlagt et utkast til innstilling, skal dette inn for denne komiteen. Hensikten med det må jo være at denne komite har anledning til å komme med en realitetsvurdering og eventuelle uttalelser. Så går militærkomiteens forslag med disse eventuelle uttalelsene fra den utvidede utenrikskomite tilbake, og så blir det militærkomiteens sak å avgi den endelige innstilling, med den vekt militærkomiteen vil tillegge og de hensyn den vil ta til den utvidede utenrikskomites uttalelse.

Jeg kan ikke skjønne annet enn at man godt kan vurdere denne saken her nå. Det er jo mulig at militærkomiteen vil endre noe før den avgir den endelige innstilling, det må den ha lov til, hvis den vil gjøre det. Jeg anser det lite sannsynlig at den kommer til å gjøre det. Men hensikten må jo være at den utvidede utenrikskomite skal kunne gi sitt besyv med, før det avgis endelig innstilling, og at den utvidede utenrikskomites syn eventuelt må komme fram i den endelige innstilling.

Bondevik: Eg ser på spørsmålet stort sett slik som hr. Watnebryn, at det framlegget som hr. Hoel kom med her, kan ikkje ha noko å seia for sjølve tilrådinga frå militærkomiteen - heller tvert imot. Hadde det vore så at hr. Hoels framlegg hadde gått i motsatt lei, ville eg ha sagt at no er det ein ny situasjon. Men når det går i den lei som det går, kan eg ikkje tenkja meg at fleirtalstilrådinga kan verta brigda, slik at det skulle ha noko å seia for det standpunkt som komiteen vil koma til.

Det vil vel vera liten grunn til å lata saka gå tilbake til militærkomiteen, og så eventuelt tilbake til denne komiteen, og så til militærkomiteen igjen. Det vil då seinka saka mykje, og eg kan ikkje skjønna at ein vil oppnå nokon ting med det. Det er etter mitt syn lite truleg at nokon i militærkomiteen på grunn av det som hr. Hoel no har lagt fram her, vil skifta standpunkt. Eg synest det har vore så pass mange

standpunkt i militærkomiteen i denne saka at noko nytt standpunkt no kan ein knapt tenkja seg.

Vatnaland: Det kan nok vera grunn til å anta at det som her forelegg som særuttale frå hr. Hoel, ikkje kan endra militærkomiteens stilling til saka så mykje. Men anten det er grunn til å anta det eller ikkje, meiner eg det er rett det som har vore halde fram her, at det er mest korrekt at dette no går tilbake til militærkomiteen, slik at ein der er fullt klår over at det her ligg føre ein ny uttale som dei ikkje har tatt stilling til. Eg trur ikkje vi heilt skal oversjå det formelle i dette stykket.

Ein annan ting er at i dag møter jo hr. Hoel som medlem av denne komiteen og har høve til å leggja fram her det han vil. Men eg er einig med dei som meiner at det mest korrekte er at dette no går tilbake til militærkomiteen.

Kjøs: Som denne komites medlemmer vil vite, er det tre fraksjoner i militærkomiteen som har arbeidet seg fram til en felles mindretallsuttalelse. Nå har ett av de medlemmer som er med i denne fraksjonen, sagt at han må innta et annet standpunkt, og da synes jeg det er en unaturlig behandlingsmåte at den utvidede utenrikskomite avgir sin uttalelse uten at vi som tilhører de to andre fraksjoner i dette mindretallet, har hatt anledning til å konferere med medlemmene i militærkomiteen som tilhører den samme fraksjon. Jeg er ganske uenig i at vi her skal avgi vår uttalelse om denne innstilling uten at vi har fått anledning til å konferere med medlemmene av militærkomiteen. Det er faktisk en ny situasjon som foreligger for de tre fraksjoner som har avgitt en felles uttalelse.

Oddmund Hoel: Jeg skal fatte meg i korthet, men det var en uttalelse fra hr. Vatnaland som fikk meg til å be om ordet på nytt. Det er riktig at jeg i dag møter som varamann for hr. Paul Ingebretsen her i den utvidede utenrikskomite, men jeg vil gjerne ha sagt, for å forebygge enhver misforståelse, at det ikke er som et tilfeldig medlem av den utvidede utenrikskomite jeg legger fram dette forslaget. Det er som medlem av militærkomiteen at jeg på forhånd vil orientere den utvidede utenrikskomite om hvilket forslag jeg vil komme til å legge fram i militærkomiteen, før endelig innstilling avgis.

Borten: Det er ikke stort jeg har å tilføye, men jeg vil gjerne - for å få det formelt belyst - spørre om hr. Hoel ville ha sendt den utvidede utenrikskomite dette forslaget om han ikke hadde møtt som medlem av komiteen her i dag? Hvis han ikke ville ha gjort det, ville vi ikke hatt noe kjennskap til fraksjonsfordelingen i militærkomiteen ved behandlingen av denne saken, og det synes jeg vi bør ha.

Langhelle: Det ville være ønskelig at denne innstilling forelå snarest mulig, for fristen er allerede forlenget oversittet, men når på den annen side de partier som har gått sammen om denne mindretallsuttalelsen, for sin del ønsker å vurdere sin

stilling på nytt etter at dette forslaget er kommet fra hr. Hoel, finner jeg tross alt å måtte si at saken bør gå tilbake til militærkomiteen.

Formannen: Jeg vil gjerne tilføye at også jeg som formann, synes at når det rettes henstillinger om at saken skal utsettes nettopp, som hr. Kjøs sa, fra de to fraksjoner som har gått sammen med hr. Hoel, må de få anledning til å drøfte saken før de tar stilling til den.

Hegna: Jeg har på et tidligere stadium av behandlingen av denne sak i den utvidede utenrikskomite kommet med meget sterke uttalelser mot dem som absolutt ville ha utsettelse. Jeg syntes tingene lå slik an at det måtte være grunnlag for å avgi innstillingen. Men jeg skjønner nå at det har foreligget ting som jeg ikke har vært oppmerksom på, og at denne sterke motstand hadde begrunnelse i visse forhold i situasjonen som jeg ikke var oppmerksom på, men som er blitt avklart etterhvert. Siden det nå er kommet så mange andre uttalelser i retning av unnskyldninger og anmodninger om tilgivelse, vil jeg for mitt vedkommende be om unnskyldning og anmode om tilgivelse for at jeg har brukt meget sterke uttrykk mot dem som etter min mening på det daværende tidspunkt ganske unødvendig forsøkte å forsinke denne saks behandling.

Borten: Når det gjelder det siste hr. Hegna sa, vil jeg bare få presisere at så fremt mine anførsler i forrige møte kunne tolkes som utsettelse, var det ikke på noe vis på de premisser som hr. Hegna antydte. Vi var enige om vårt standpunkt, som jeg sa da, men jeg fant likevel å ville støtte dem som ville ha saken utsatt til i dag, fordi jeg anså det for å være en så viktig sak at det burde være anledning for komiteens medlemmer til å drøfte den og ha god tid på den. Det var mine motiver for å støtte den oppfatningen.

Røiseland: Eg meiner det er rett at saka går tilbake til militærkomiteen, men eg vil gjerne ha presisert at eg kom til dette møtet under den føresetnad at vi kunne og skulle avgje tilrådinga her no. Det var først fem minutt før dette møtet begynte at eg blei kjent med standpunktet til hr. Hoel.

Wikborg: Siden det er blitt sagt at ønsket om å la saken gå tilbake til militærkomiteen kom fra de fraksjoner som danner mindretallet, vil jeg bare si at vår mann i militærkomiteen er med i flertallet, og jeg deler hans syn, så det er ikke av *den* grunn jeg mener at saken bør gå tilbake. Men jeg mener at vår komite, som er konstitusjonskomiteen og Stortingets reglementskomite, skal være til det ytterste formelt korrekt i en så ømtålig sak som denne er. Og når vi har fått i oppdrag å ta standpunkt til utkastet til innstilling, kan jeg ikke betrakte det som foreligger for oss i dag, med dette tilleggsforslaget, som et utkast til innstilling fra militærkomiteen. Det var derfor jeg mente saken måtte gå tilbake.

Ingvaldsen: Jeg forstår at saken nå går tilbake til militærkomiteen, og jeg har ikke noe imot det, men jeg vil gjerne spørre litt om hvordan man i øyeblikket ser på denne komites behandling av saken når den kommer tilbake igjen. Skal da denne komite avgi f.eks. den uttalelse at den intet har å bemerke til det foreliggende, eller skal denne komite ta standpunkt til de forskjellige fraksjonsuttalelser fra militærkomiteen? Det vil jeg gjerne vite, jo før jo heller.

Formannen: Hvis jeg skal svare på hr. Ingvaldsens spørsmål, vil jeg si at jeg er av den oppfatning at denne komite skal avgi en uttalelse om den innstilling som den har fått seg forelagt, hvor det står ethvert medlem fritt å uttrykke det han mener og ønsker å uttale. Den kan gå helt fra en setning om at den utvidede utenrikskomites flertall slutter seg til flertallet i militærkomiteen og mindretallet til mindretallet osv., og til at ethvert medlem i denne uttalelse sier hva han tenker.

Watnebryn: Når det nå er kommet en anmodning fra hr. Kjøs, som representant for et av de partiene som har vært med på den uttalelse som hr. Hoel tidligere har sluttet seg til, vil jeg ikke motsette meg den, men jeg synes det bør skapes litt klarhet. Det har bare vært uklarhet når det gjelder behandlingen av denne sak. Hva mener man med begrepet "innstilling"? Slik som det vanligvis benyttes, er det, om det er flere fraksjonsuttalelser, flertallets uttalelse som refereres som innstilling. Det er *den* komiteen skal uttale seg om - det er den som i tilfelle binder komiteen. Skal vi begynne å uttale oss om fraksjonsuttalelser osv.? Skal vi begynne å uttale oss om hva vi f.eks. mener om hr. Hoels forslag? Jeg oppfatter det slik at det er selve innstillingen det gjelder. Vi skal ikke uttale oss om hr. Hoel har inntatt et standpunkt eller brukt formuleringer som vi ikke er enige i. Det må etter min oppfatning være innstillingen som sådan denne komite skal uttale seg om. Slik oppfatter jeg det. Hvis det ikke her kan skapes klarhet, vil vi komme opp i akkurat de samme vanskeligheter i neste omgang.

Hegna: Jeg er enig med formannen i at komiteen står helt fritt, og at dens enkelte medlemmer står helt fritt med hensyn til hva de vil ha inn i uttalelsen som kommer fra denne komite etter at militærkomiteen har forelagt sitt utkast til innstilling. Jeg går da ut fra at vi får oss forelagt militærkomiteens utkast til innstilling, og ikke forskjellige utkast på forskjellige stadier av arbeidet med utkast til innstilling - men at vi får det utkastet som militærkomiteen går inn for.

Men jeg vil også si det slik, at i betraktning av hvordan selve den praktiske fremgangsmåte ved behandlingen av den slags spørsmål er i Stortinget, med gruppebehandling og drøfting osv., kan det ikke være noe i veien for, når man får utkastet til innstilling, at denne komite sier at den for sitt vedkommende ikke har noe å bemerke til innstillingen fra militærkomiteen. Det som vel på en måte er noe av meningen med den form som man har gitt det her, er vel at det kan være utenrikspolitiske spørsmål som man særlig vil ha vurdert fra denne komites side, eller forsvarspolitiske spørsmål, men for så vidt en ikke kan finne noe nytt å

bemerke, kan en si at komiteen ikke har noe å bemerke for sitt vedkommende. Men det er selvsagt at medlemmene står fritt.

Ingvaldsen: Det var hr. Watnebryns uttalelse som gjorde at jeg forlangte ordet. Jeg kan ikke dele hans oppfatning. Hvis man trekker den etter hårene, vil innstillingen fra flertallet i militærkomiteen gå ut på at meldingen vedlegges protokollen - punktum. Det er det eneste som er innstillingen, resten er premisser og uttalelser, og den ene fraksjonsuttalelsen kan være like fornuftig som den annen for denne komite. Det må være denne komites sak å sørge for at hvis den har momenter som den mener enten er oversett eller ikke tillagt tilstrekkelig betydning, må det komme til uttrykk her.

Men det som interesserte meg nå, var - med henblikk på den endelige behandling her - om ikke den utvidede utenrikskomites medlemmer faktisk må ta standpunkt til hvilken fraksjon man eventuelt skal slutte seg til. Det er bare for å forenkle og muligens avkorte debatten og tvilen neste gang.

Formannen: Må jeg få lov til å skyte inn at jeg vil fastholde at den utvidede utenrikskomite qua komite, qua fraksjon i komiteen og qua medlem av komiteen selvsagt har rett til å sette inn i denne uttalelse akkurat hva en vil - polemisere mot det ene standpunkt og forsvare det annet med ytterligere argumenter osv. Den retten må være helt soleklar. Hvordan de enkelte da vil ordne seg, om de vil ordne seg slik at det de ønsker skal komme fram, kommer fram i det som ett av medlemmene i militærkomiteen uttaler, eller om de foretrekker å uttale det selv når saken er til behandling i den utvidede utenrikskomite, det får hver fraksjon og hvert medlem avgjøre med seg selv.

Røiseland: Eg er einig med formannen i at denne komiteen og medlemene her må kunne seie det dei vil. Det kan det ikkje vere nokon tvil om, og føresetnaden frå Presidentskapet har også vore at det skulle vere ei heilt fri vurdering i utanrikskomiteen. Men eg meiner også at det må vere heilt i orden om komiteen og dens medlemmer skulle finne ut at dei berre vil seie at denne tilrådinga frå militærkomiteen med dei forskjellige fraksjonsmerknadene, blir teken til underretning - punktum. Dei har då også vurdert det heile, har latt det stå for sitt verd og latt det gå vidare. Det vil også vere i samsvar med Presidentskapets føresetnad om ein finn at ein kan gjere det på den måten. Men at det må ei vurdering til før ein kan trekkje ein konklusjon, det må vere klårt.

Ingvaldsen: Det var et spørsmål til angående behandlingen. Det står her at den skal forelegges den utvidede utenrikskomite før endelig innstilling avgis. Det har her vært uttalt fra flere at man skal ha den endelige innstilling fra militærkomiteen frem til behandling for denne komite. Jeg kan ikke se det annerledes enn at skal det ha noen hensikt, må militærkomiteens forslag bli underkastet en realitetsbehandling her, og militærkomiteen må selvsagt ha anledning til å forandre sin innstilling etter behandlingen her. Hvis en f.eks. skulle behandlet

det nå, kunne jeg tenke meg at det nødvendigvis måtte blitt endringer i mindretallsinnstillingen, idet hr. Hoel går ut. Det ville selvfølgelig vært greitt om den var så pass gjennomarbeidet fra militærkomiteen at den ikke behøvde å bli det, men det må være helt klart at militærkomiteen må ha anledning til å ajourføre sine standpunkter når behandlingen her er ferdig.

Borten forlot her møtet, og *Borgen* inntok hans plass.

Formannen: Jeg vil erklære meg enig med hr. Ingvaldsen, men under de forutsetninger mener jeg at endrer militærkomiteen innstillingen sin, må den sende den tilbake til den utvidede utenrikskomite, for det står uttrykkelig her at det skal være før den endelige innstilling avgis.

Wikborg: Jeg slutter meg helt ut til det som hr. Hegna og hr. Røiseland sa, at vi meget vel kan formulere komiteens innstilling slik som det her er blitt sagt. Det var jeg som brakte inn det uheldige uttrykket "endelig" innstilling. Det var ikke akkurat det jeg mente, men jeg mente at det som i hvert fall skal forelegges komiteen, det er militærkomiteens utkast til innstilling, og det har vi ikke i dag, slik som saken foreligger. Vi har ikke det vi skal ha, og det er derfor jeg mener at det må gå tilbake.

Hønsvald: Vi har jo på sett og vis militærkomiteens utkast til innstilling liggende på bordet, men det er kommet meddelelse fra et av militærkomiteens medlemmer om at han vil endre sitt standpunkt i militærkomiteen. På det grunnlag har det fra flere av dem som forutsetningsvis vil slutte seg til mindretallet i militærkomiteen, kommet ønske om at de må få anledning til å konferere med sine kolleger i militærkomiteen, og da formodentlig med sikte på å bringe på det rene om hr. Hoels endrede standpunkt foranlediger endret standpunkt fra andre i militærkomiteen. Vi sender jo da i virkeligheten ikke saken tilbake til militærkomiteen - formelt gjør vi ikke det - men vi gir militærkomiteen adgang til å behandle sitt utkast til innstilling på nytt. Det er jo realiteten i det som foreligger. Det får da bli hr. Hoels sak å sørge for at militærkomiteen blir innkalt til møte for å ta standpunkt til utkastet med de bemerkninger som han ønsker å tilføye. Vi kan ikke innkalle militærkomiteen. Vi kan heller ikke gjøre noe ved det om militærkomiteens formann sier at innstillingen foreligger og at hr. Hoel har vært med på den. Faktisk kan han si at dette her endrer ikke militærkomiteens innstilling noe, og be på nytt om at utenrikskomiteen skal behandle denne innstillingen. Det får man jo gå ut fra at han ikke vil gjøre, men han har full adgang til det.

Oddmund Hoel: Når det gjelder den siste uttalelsen fra hr. Hønsvald, skal jeg så fort som mulig underrette militærkomiteens formann - men det må bli formannens sak å sammenkalle til møte.

Formannen: Hr. Hønsvold sa visst "sørge for" at det blir sammenkalt til møte.

Under de omstendigheter kan jeg da meddele militærkomiteen at vi har hatt møte for å behandle den innstilling som den hadde forelagt oss, men vi er blitt underrettet om at denne innstilling vil bli endret av militærkomiteen, og at vi derfor foretrekker at militærkomiteen behandler saken først og så sender den over til den utvidede utenrikskomite. Jeg går da ut fra at komiteens medlemmer er enige i det. Er det noen som har noe annet å frembringe? - Da så ikke er skjedd, erklærer jeg møtet for hevet.

Møtet hevet kl. 10.45.